

Vriendenboekje doelgerichte zorg

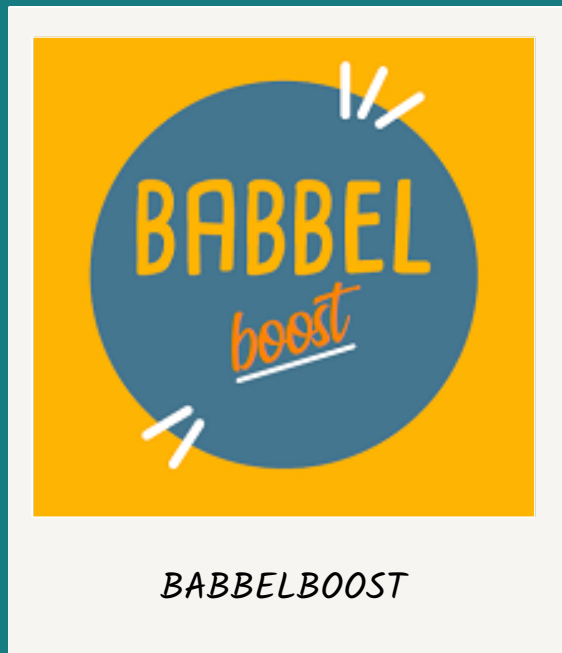
Doelgerichte zorg

”Doelgerichte zorg verlegt de aanpak van ziekte-en probleemgerichte zorg naar zorg die vertrekt van de persoon met een zorg- en ondersteuningsnood (PZON) en welke levensdoelen belangrijk zijn, wat er voor hem/haar écht toe doet in het leven. Het gaat om een positieve benadering van gezondheid, uitgaande van de doelstellingen van een persoon én het versterken van de mogelijkheden om de levenskwaliteit te maximaliseren.” – *VIVEL*

Eerstelijnszone Antwerpen is van start gegaan om doelgericht werken binnen de eerstelijnszone een plaats te geven. Het project dat hiervoor uitgeschreven werd, werd door de Koning Boudewijnstichting goedgekeurd en kan daardoor gerealiseerd worden. In samenwerking met verschillende vertegenwoordigers van de doelgroep worden zorg- en welzijnsactoren gesensibiliseerd en bewust gemaakt over doelgericht werken en de betrokkenheid van de doelgroep.

Praktische tools

In dit vriendenboekje leer je verschillende tools kennen om doelgericht aan de slag te gaan. Deze tools werden ontwikkeld ter ondersteuning van gesprekken over levensdoelen van de zorgvrager. Een dialoog tussen zorgvrager, hulpverlener en eventuele mantelzorgers krijgt hier mede door vorm. Er kunnen afspraken gemaakt worden over zorg en ondersteuning die gebaseerd zijn op datgene wat de zorgvrager energie geeft in het leven en de eigen levensdoelen. De tools dienen als richtinggevers en ondersteuning, maar vormen geen doel op zich.

Ik in een notendop:

*Ik besta uit 14 geïllustreerde **kaarten**, met telkens een situatie of tafereel uit het dagelijks leven + 1 blanco kaart met als doel een **dialogo** te openen over wat belangrijk is voor de zorgvrager. Je ontdekt samen welke behoeften bijzondere aandacht vereisen om de levenskwaliteit te verbeteren.*

Hoe zit ik in elkaar?

- Neem de tijd om het gesprek te openen + bepaald samen de duur van het gesprek.
- Laat de zorgvrager alle kaarten bekijken zonder dat jij ze uitlegt.
- Start met een open en positieve vraag. *Bv. Springt er iets uit voor jou?*
- Laat de zorgvrager 3 elementen of doelstellingen bepalen die belangrijk zijn voor hem, zijn gezondheid en zijn levenskwaliteit.
- Bespreek welke middelen of acties nodig zijn om deze doelstellingen te realiseren.
- Stem af wie verantwoordelijk is voor de uitwerking.
- Bespreek of een nieuwe afspraak nodig is voor opvolging.

Vereiste vaardigheden

Zorgvrager: reflecteren

Hulpverlener: gesprek begeleiden en ruimte creëren voor momenten van stilte

Wie is mijn doelgroep?

Alle hulpverleners maar voornamelijk personen in complexe situaties en hun mantelzorgers.

Mijn kenmerken

talig / visueel

Zeer visueel door de illustraties.

**lange / korte
invultijd**

15 min tot 1u

alleen / samen

Samen

papier / online

De tool is digitaal verkrijgbaar en op papier. Deze laatste komt in een metalen doosje.

gratis / betalen

Gratis online te bestellen

Leer mij nog beter kennen:

Website: [BabbelBoost](#)

Handleiding [BabbelBoost](#)

Wanneer kan je mij inschakelen?

- Gebruik in individuele relatie tussen hulpverlener en zorgvrager.
- Je ontmoet de persoon voor de eerste keer en wil beter begrijpen wat er ontbreekt om zich goed te voelen.
- Je begeleidt de persoon al een zekere tijd, maar voelt aan dat hij een cruciale fase van zijn traject doorloopt.
- Je voelt aan dat de persoon geconfronteerd wordt met situaties waardoor hij zich slecht voelt, maar die niet tot jouw expertise behoren. Door deze te verkennen kan je een tussenschakel zijn naar andere hulpverleners of -middelen.

Notities:

.....

.....

.....

.....

.....

Ik in een notendop:

*Ik ben een fiche die mantelzorgers, zorgvragers en professionele hulpverleners invullen ter voorbereiding van een **zorgoverleg**. Ik help om de communicatie over de zorg te verbeteren en de samenwerking te versterken. Ik besta uit 8 verschillende thema's opgesplitst in enkele items waarbij aangeduid wordt of het goed loopt, het besproken moet worden en of er nood is aan meer informatie. Op het einde worden acties en afspraken vastgelegd.*

Vereiste vaardigheden

Zorgvrager en mantelzorger: inzicht in zichzelf en de situatie

Hulpverlener: inzicht in de situatie

Wie is mijn doelgroep?

Iedereen, maar focus op zorgvragers en mantelzorgers.

Setting: Kan overal gebruikt worden.

Mijn kenmerken

talig / visueel

Beperkt visueel, focus op de fiche schriftelijk invullen en het bespreken tijdens het overleg.

lange / korte invultijd

Enkel het invullen duurt 1u - 1,5u.
De bespreking en de opvolging vragen nog extra tijd.

alleen / samen

Alleen: Je vult het voor jezelf in om zicht te krijgen op de situatie.
Samen: Alle partijen vullen de fiche in en deze worden later samen besproken. Een goede vertrouwensband is nodig!

papier / online

Fiche moet afgedrukt worden om in te vullen.

gratis / betalen

Gratis te downloaden.

Mijn goede en minder goede kantjes:

- + Geeft een beeld over hoe iedereen de zorgsituatie ervaart.
 - + Positieve benadering
 - + Ruim inzetbaar en je kan overslaan wat niet van toepassing is.
 - + Het overleg moet niet strikt geleidt worden.
 - + Zorgt voor empowerment en erkenning.
 - + Drempelverlagend: doordat het al op de fiche staat is de stap om iets te bespreken kleiner.
-
- Vraagt wel wat tijd en voorbereiding.
 - Er staat veel op de fiche.
 - Veel thema's of items vaak niet relevant omdat het gericht is op grote doelgroep.
 - Geen digitale versie beschikbaar.

Leer mij nog beter kennen:

Fiche: [Samenspraak](#)

Video Vivel: [TOOL SAMENSPRAAK](#)

[Handleiding Samenspraak](#)

Aandachtspuntjes

- Plan genoeg tijd in voor de voorbereiding én het overleg.
- Je kan niet alles tijdens het overleg oplossen. Spreek af wie antwoorden zoekt en wat er verder gebeurt.
- Verschillende meningen kunnen en mogen er zijn.
- Toon respect en interesse voor de ideeën van de anderen, maar zet je eigen mening niet opzij.

Notities:

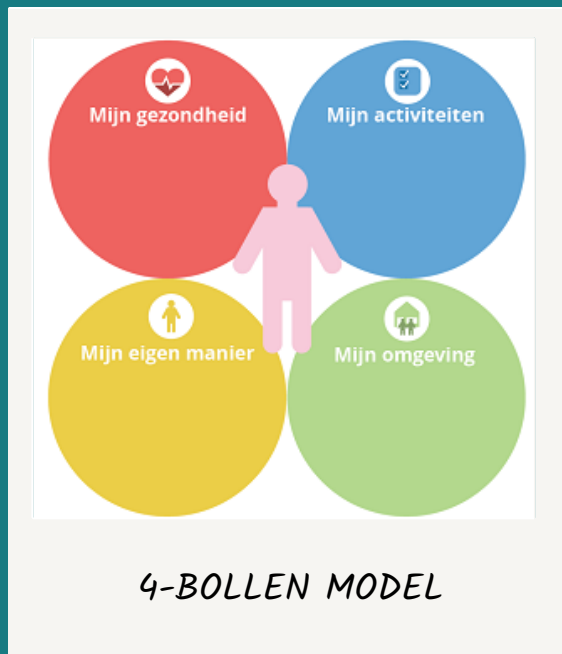
.....

.....

.....

.....

.....

Ik in een notendop:

Ik ben een hulpmiddel om medische klachten, alsook de impact ervan op het dagelijks leven en de kwaliteit van leven van de zorgvrager te verhelderen. Er zijn 4 bollen (gezondheid, activiteiten, eigen manier en omgeving) met elk enkele kernpunten die als gespreksonderwerp kunnen dienen om de huidige en gewenste situatie van de zorgvrager te verkennen. Ik ben gebaseerd op de 'International Classification of Functioning, Disability and Health' (ICF).

Vereiste vaardigheden

Zorgvrager: reflecteren

Hulpverlener: gespreksbegeleiding

Wie is mijn doelgroep?

Zorgvragers met complexe zorgvragen of met 1 of meer chronische aandoeningen.

Mijn kenmerken

talig / visueel

De bollen maken de situatie visueel overzichtelijker, maar de focus ligt op de vragen en het gesprek errond.

lange / korte
invultijd

Afhankelijk van de focus en diepte van het gesprek. Kan in 1 sessie of over meerdere sessie gebruikt worden.

alleen / samen

Sommigen kunnen dit zelfstandig invullen, anderen hebben meer uitleg en ondersteuning nodig.

papier / online

Op papier.

gratis / betalen

Zelf gratis af te drukken.

Setting

Doelen stellen: Het 4-bollen model kan gebruikt worden om de zorgvrager, zijn situatie en zijn doelen te verkennen.

Doelen uitvoeren: Als de doelen al gekend zijn, deze samen bijstellen en analyseren.

→ Welke factoren (positief en negatief) spelen een rol bij het uitvoeren van de vooropgestelde doelen?

Mijn goede en minder goede kantjes:

+ Kan gebruikt worden als evaluatiehulpmiddel (evaluatie van doelen en volledige trajecten)

+ Gebruiksvriendelijk

- Concrete handvaten om deze tool in de praktijk te implementeren ontbreken

Leer mij nog beter kennen:

Website: [4-bollen model](#)

Handleiding: [4-bollen model](#)

Wat vinden anderen van mij?

- Het stimuleert hulpverleners om meer aandacht te schenken aan de omgeving en de copingstijlen van de zorgvrager.
- Algemeen geformuleerde doelen worden meer persoonsgericht.
- Hulpverleners denken dat het niet eenvoudig is om deze tool te integreren in de praktijk / huidige protocollen.
- Intervisie is soms nodig.

Notities:

.....

.....

.....

.....

.....

Ik in een notendop:

*Ik besta uit 37 kaarten met stellingen over het leven. Er zijn ook 2 jokers die ingevuld kunnen worden. Deze **kaartenset** helpt om eenvoudig en laagdrempelig na te denken over het levenseinde en de bijhorende voorkeuren en wensen. Wat is het belangrijkste voor de zorgvrager op het einde van zijn leven?*

Vereiste vaardigheden

Zorgvrager: reflecteren + wensen durven uitspreken

Hulpverlener: ervaring in palliatieve zorg + gespreksbegeleiding

Wie is mijn doelgroep?

Iedereen, maar focus op zorgvragers die palliatief zijn.

Setting: palliatieve zorg

Mijn kenmerken

talig / visueel

Talig: toelichting bij de kaarten

Visueel: de kaarten en stapeltjes zorgen ervoor dat je visueel kan zien wat je zelf belangrijk vindt.

lange / korte
invultijd

Ongeveer 1u

alleen / samen

Kan samen of alleen: om zelf rustig na te denken over wat belangrijk is of om het met familie, vrienden, een zorgverlener ... te bespreken.

papier / online

Papieren kaartjes

gratis / betalen

Betalend online te bestellen voor 5 euro + 6,90 euro verzendkosten of in de winkel te kopen voor 5 euro. Verkooppunten vind je op de website.

Mijn goede en minder goede kantjes:

- + Maakt een moeilijk thema bespreekbaar.
- + Een goede vertrouwensrelatie moet aanwezig zijn.
- + Helpt om te praten met familie.
- + Het bereidt jezelf meer voor op onverwachte levenswendingen.
- Deze tool heeft een beperkte doelgroep.
- Minder geschikt om te gebruiken bij opstartende trajecten.
- Opvolging ontbreekt, er worden geen verdere acties opgesteld.

Leer mij nog beter kennen:

Website + video onderaan de pagina:
[Kaarten 'Levenswensen' | CM](#)

Handleiding: [Levenswensen](#)

Hoe zit ik in elkaar?

Stap 1

- De kaarten verdelen in 3 stapels: stapel 1 = heel belangrijk, stapel 2 = enigszins belangrijk, stapel 3 = niet belangrijk

Stap 2

- Indien er zaken zijn die je belangrijk vindt maar die niet op de kaarten staan, kan je dit op de jokers noteren.

Stap 3

- Tevreden met stapel 1, kies dan 10 kaarten die het belangrijkste zijn.

Stap 4

- Rangschik de 10 belangrijkste kaarten van 1 tot 10 (kaart 1 = het belangrijkste, 10 = het minst belangrijk)
- Bepaal welke volgende stappen nodig zijn.

Notities:

.....

.....

.....

.....

.....

Ik in een notendop:

Ik ben een levensweg/ roadmap met verschillende vragen opgedeeld in het verleden, heden en de toekomst. Aan de hand van iconen, foto's en stickers laat je de zorgvrager stilstaan bij datgene wat hij belangrijk vindt, wat hij graag doet en wat hem levenskwaliteit bezorgt. Je vult de vragen en een doelenfiche in die een overzicht geven van de levensweg en handvatten aanbiedt om hierover in gesprek te gaan.

Mijn kenmerken

talig / visueel

Zeer visueel en beperkt talig, enkel om toelichting te geven.

**lange / korte
invultijd**

Verschillend, kan in meerdere keren ingevuld worden
→ tijdsintensief
Samen invullen = 52min (min. 10min - max. 3u)

alleen / samen

Kan alleen of samen met vertrouwenspersoon/ begeleider,
De doelenfiche wordt samen ingevuld.

papier / online

Papier & online - voordelen online:
altijd beschikbaar / persoonlijker door gebruik eigen foto's
/ eenvoudig aan te passen / makkelijk om te delen met
anderen / mogelijkheid meermaals invullen

gratis / betalen

Online gratis op te maken.
Op papier, eerste exemplaar gratis bezorgd,
Meer dan 1 exemplaar = 8 euro, incl. verzendingskosten

Vereiste vaardigheden

Zorgvrager: reflecteren + stickeren

Hulpverlener: begeleiden

Wie is mijn doelgroep?

Niet gespecificeerd, handig bij
minder talige of minder sterk
communicatieve zorgvragers.

Setting: Niet gespecificeerd

Mijn goede en minder goede kantjes:

- + Vrijheid van invulling
- + Laagdrempelig
- + Visueel
- + Positieve formulering van levensdoel(en)
- Afbeeldingen kunnen te sturend zijn & ruimte voor interpretatie → uitleg nodig
- Afbeeldingen = eerder Westers
- Geen duidelijke onderbouwing voor keuze van voorgestelde afbeeldingen/ prenten.

Leer mij nog beter kennen:

Website: [Doelzoeker](#) | [Vlaams Patienten Platform](#)

Video Vivel: [TOOL DOELZOEKER](#)

Wat vinden anderen van mij?

Zorgvrager:

- Kan als confronterend ervaren worden door bijvoorbeeld het aanhalen van het verleden.
- Het laat je stilstaan bij zaken die je hebt laten gaan.
- Geeft een klare kijk op je leven en wat prioritair is.
- Niet enkel nodig in de hulpverlening (bv. ook bij gesprekken met het gezin).

Hulpverlener: /

Notities:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ik in een notendop:

Ik ben een gespreksinstrument gebaseerd op 6 dimensies die aandacht schenken aan de fysieke, mentale, sociale en emotionele aspecten. Ik besta uit 2 delen, een vragenlijst en een gesprek om de resultaten en verdere stappen te bespreken. Na het invullen van de vragen wordt er een visueel spinnenweb als resultaat weergegeven. Hierdoor wordt het duidelijk waar de noden van de zorgvrager liggen.

Vereiste vaardigheden

Zorgvrager: reflecteren, inzicht in eigen functioneren

Hulpverlener: vertrouwen bieden en ervaring met motiverende gespreksvoering

Wie is mijn doelgroep?

Volwassenen die moeite hebben met (begrijpend) lezen.

Setting: Niet gespecificeerd

Mijn kenmerken

talig / visueel

De vragenlijst heeft emoticons die de antwoorden ondersteunen en het spinnenweb geeft een visuele weergave, maar het gesprek is het grootste onderdeel.

lange / korte invultijd

Invullen + samen bespreken = 60min - 90min, afhankelijk van hoe diep er ingegaan wordt op de verschillende antwoorden.

alleen / samen

Invullen kan alleen of samen, resultaten worden samen besproken.

papier / online

Online: verschillende versies voor allerlei doelgroepen
Papier: enkel de eenvoudige versie en die voor volwassenen.

gratis / betalen

Papier = gratis online downloaden
Online = gratis versie: resultaten worden niet bijgehouden, betalende versie: resultaten worden bijgehouden en kunnen later geraadpleegd worden.

Mijn goede en minder goede kantjes:

- + Eenvoudig te gebruiken
- + Geeft een completer beeld van de gezondheid.
- + De resultaten en het spinnenweb zijn een handige basis voor een gesprek.
- + Test is herhaalbaar zodat mogelijke veranderingen zichtbaar zijn
- + Er zijn meerdere versies van de vragenlijsten afhankelijk van de doelgroep: een eenvoudige, voor kinderen (8j-16j), voor jongeren (16j-25j), volwassenen en een Engelse versie.
- Als je echt alles wil besproken, kan het veel tijd vragen.

Leer mij nog beter kennen:

Website: [Positieve Gezondheid](#)

Video: [POSITIEVE GEZONDHEID](#)

[Handleiding Positieve gezondheid.](#)

Fun facts about me

Je kan mijn positieve gezondheid ook toepassen op zwangerschappen. Er zijn ook al inspiratiekaarten gemaakt voor de persoon in verwachting en de verloskundige.

→ [Positieve Gezondheid - KNOV](#)

Ik heb mijn eigen begeleidingsdocument voor zorgprofessionals. → [Begeleidingsdocument Positieve Gezondheid](#)

Notities:

.....

.....

.....

.....

.....

Ik in een notendop:

*CLEVER = Context, Levensverhaal, Engagement, Vaste waarden, Emoties en Relevantie. Via een **gesprek** (semigestructureerde narratieve methodiek) leer je welke activiteiten betekenisvol zijn voor de zorgvrager en welke doelen hij/ zij zinvol en belangrijk vindt. Het gesprek verloopt in 6 verschillende stappen: introduceer, inventariseer, prioriteer, analyseer, formuleer en evalueer.*

Vereiste vaardigheden

Zorgvrager: verbaal uitdrukken

Hulpverlener: gesprekstechnieken,
vertrouwen bieden

Wie is mijn doelgroep?

Personen met een chronische
zorgnood of meerdere
gezondheidsproblemen.

Setting: langdurige begeleiding

Mijn kenmerken

talig / visueel

Duidelijk talig, weinig visueel

lange / korte
invultijd

1,5u-2u

alleen / samen

Het gesprek is samen met de zorgvrager, de hulpverlener
noteert. De familie van de zorgvrager kan ook betrokken
worden bij het gesprek.

papier / online

Papieren boek

gratis / betalen

Het boek is online te bestellen voor 40 euro +
verzendkosten.

Mijn goede en minder goede kantjes:

- + Biedt structuur aan het gesprek.
- + Het is geen vereiste om het boek in te vullen.
- + Doelen worden bevestigd en worden aangepakt of uitgevoerd op het tempo van de zorgvrager.
- De omgeving waarin het gesprek plaatsvindt kan invloed hebben op wat er verteld wordt.
- Afname is geen evidentie (dementie, confronterend)
- Voorbereiding is nodig.

Leer mij nog beter kennen:

Website: [CLEVER](#) | [Arteveldehogeschool Gent](#)

Video Vivel: [TOOL CLEVER](#)

Wat vinden anderen van mij?

- Het is een uitdaging om dieper na te denken over gekende persoonlijke doelen.
- Terugblikken op activiteiten uit het verleden draagt niet bij tot het bepalen van (nieuwe) doelen.
- Er is een onderscheid tussen zorgvragers voor wie een gesprek noodzakelijk is om doelen te bepalen en hulp te organiseren en zorgvragers die dit zelf kunnen, maar waarin het gesprek bevestigend werkt.
- Zorgvragers vermoeden dat men voor dit soort gesprekken niet terecht kan bij de huisarts door de beperkte consultatietijd.

Notities:

.....

.....

.....

.....

.....

ZORG-ESPERANTO

Ik in een notendop:

Zorg-Esperanto is een methodiek die professionals, zorgvragers en mantelzorgers kunnen hanteren en brengt verschillende levensdomeinen in beeld. De zorgrelatie en het zorgproces worden kernachtig weergegeven op een 'stafkaart' van A4-formaat. Zo kunnen er heel gericht doelen bepaald worden. Deze tool slaat een brug tussen alle betrokkenen en biedt een taal om uit te zoeken wat 'goede zorg' betekent voor de zorgvrager.

Wie is mijn doelgroep?

Bruikbaar voor iedereen met een zorgbehoefte/-nood maar vooral voor ouderen en mantelzorgers

Setting: Thuiszorg, gezinszorg, dagverzorgingscentra ...

Mijn kenmerken

talig / visueel

De stafkaart ondersteunt en begeleidt het gesprek.

**lange / korte
invultijd**

Tijdsintensief, kan verspreid worden over meerdere momenten.

alleen / samen

Samen: hulpverlener, zorgvrager en anderen die betrokken zijn bij de zorg.

papier / online

Papier & online
Stafkaart moet niet 'ingevuld' worden, het werkschrift wel.

gratis / betalen

Online te bestellen.
Boek = 22 euro, werkschrift = 2 euro + 7,5 euro verzendingskosten

Vereiste vaardigheden

Zorgvrager: verbaal uitdrukken

Hulpverlener: De opleiding over tool en gesprekstechnieken is aan te raden.

Voorbereidingen

Belangrijk om de stafkaart op voorhand te bekijken om het gesprek voor te bereiden.

Eventueel de bijhorende opleiding volgen.

Leer mij nog beter kennen:

Website: [Zorg-Esperanto](#)

Video Vivel: [TOOL ZORG-ESPERANTO](#)

Artikel over [Zorg-Esperanto](#)

Mijn goede en minder goede kantjes:

- + Biedt veel ondersteuning
- + Herkend omwille van eenvoud en helderheid.
- + Je kan naargelang de situatie in de stafkaart vrij instappen waar je wil. → Het is geen strak te volgen stappenplan
- + Wordt niet ervaren als een extra 'opdracht'.
- Vraagt oefening om er vertrouwd mee te geraken.

Notities:

.....

.....

.....

.....

.....

